

Литература:

1. Шахназарян С.А. "Проблема определения понятия «возвратная логистика» и её роли в управлении цепями поставок" / С.А. Шахназарян, С.В. Потапова // Молодой ученый. – 2013. – №2. – С. 123–128.
2. Разгуляев В. Возвратная логистика в небольшой компании [Электронный ресурс]. – Режим доступа к ресурсу: <http://upravlenie-zapasami.ru/statii/vozvratnaya-logistika>.
3. Исаева Ю.А. Применение компьютерных информационных технологий в реверсивной логистике / Ю.А. Исаева, Д.В. Ксенович. // Материалы XIV Межвузовской научной студенческой конференции. – 2013. – С. 36-37.
4. Молленкопф Д.А. Скрытая ценность обратной логистики / Д.А. Молленкопф, Д.Д. Клосс. – 2013.
5. Букринская Э.М. Реверсивная логистика: учебное пособие / Э.М. Букринская., 2010. – С. 79
6. Зуева О.Н. Реверсивная логистика в управлении запасами / О.Н. Зуева. // Известия ИГЭА. – 2009. – №1. – С. 107-111.
7. Терентьев П.А. Классификации и модели логистики обратных потоков / П.А. Терентьев. // Логистика сегодня. – 2010. – №4. – С. 242.
8. Лазарев В.А. Методология предприятия: логистическая концепция устойчивостью пред / В.А. Лазарев. – Екатеринбург: УрГЭУ, 2011.
9. Бельзецкий А. Логистика / А. Бельзецкий. – Минск, 2014.
10. Гатторна Д. Управление цепями поставок: монография / Д. Гатторна. // ИНФРА-М. – 2008. – С. 670.
11. Левкин Г.Г. Логистика как предмет внутрифирменного консалтинга при совершенствовании логистической системы предприятия / Г.Г. Левкин, 2010. – (Вестник Омского университета). – («Экономика»; вип. 3).
12. Барняк Ю. Возвратная логистика: новый центр прибыли [Электронный ресурс]. – Режим доступа к ресурсу: <http://logisticpolygon.ru/articles/logistics-know>.

ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ БЮДЖЕТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Мироненко В.В.

*Науковий керівник: Догадайло Я.В., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Досвід роботи підприємств в сучасних умовах свідчить про неефективність існуючої системи планування, тому виникає необхідність в пошуку нових шляхів постановки системи планування, одним з яких є бюджетування.

Певні напрацювання, пов'язані з аспектами впровадження бюджетування в діяльність суб'єктів господарювання висвітлено у працях вчених та економістів-практиків, а саме Аньшина В.М., Білика М.Д., Волкової О.М., Гамаюнова В.В., Карпова О.Є., Ковтун С.Є., Мельник О.Г., Немировського І.Б.,

Савчука В.П., Хруцького В.Є, Щиборща К.В. та інших. Але незважаючи на це, в Україні фахівці при впровадженні системи бюджетування часто стикаються з безліччю проблем, пов'язаних із тим, що система бюджетування не працює або працює не так як треба. Тому цілу низку теоретичних, методичних і практичних проблем бюджетування ще не розроблено, зокрема це стосується понятійного апарату процесу бюджетування та взаємозв'язку між його елементами. Без первісного теоретичного осмислення понять бюджет, бюджетування, система бюджетування та її складових не можливо здійснити його ефективно впровадження.

Метою роботи є формування понятійного апарату процесу бюджетування та розкриття взаємозв'язку між складовими цього процесу.

Слід почати з визначення поняття «бюджетування». На жаль, однозначного тлумачення цього терміна немає, в літературі зустрічається багато схожих визначень, які підкреслюють різні сторони цього процесу. Бюджетування – це технологія управління бізнесом на всіх рівнях компанії, що забезпечує досягнення її стратегічних цілей за допомогою бюджетів на основі збалансованих фінансових показників [1].

Бюджетування є засобом комплексного поліпшення діяльності підприємства, що забезпечує узгодження його стратегічних і оперативних цілей з планами і бюджетами підрозділів, прибутковість кожного виду діяльності та клієнту, оптимізацію організаційної і побудову фінансової структури управління та їх узгодження. На основі аналізу вищенаведених понять, під бюджетуванням пропонується розуміти управлінську технологію складання бюджетів, яка дає змогу зв'язати діяльність підприємства з його стратегічними цілями, аналізувати і прогнозувати виконання планів на підприємстві. Результатом реалізації процесу бюджетування є бюджет – це фінансовий план діяльності підприємства, який охоплює всі сторони діяльності, вичерпно характеризує очікувані витрати та джерела їх покриття, а також фінансові результати та перспективи розвитку підприємства і його структурних підрозділів на попередній період часу і по окремим півперіодах. Система бюджетування, дає змогу наперед виявити ефективність управлінських рішень, оптимальним чином розподілити ресурси, контролювати прибутковість кожного виду продукції та кожного клієнту.

Таким чином, сутність вищенаведених визначень бюджетування свідчить про наявність взаємозв'язку між поняттями бюджет, бюджетування, система бюджетування. Основою є система бюджетування, яка дає змогу наперед оцінити ефективність рішення, що приймається, оптимальним чином розподілити ресурси і контролювати прибутковість кожного виду діяльності та продукції. Система бюджетування у взаємозв'язку зі своїми елементами (технологією, організацією та автоматизацією) спричиняє здійснення процесу бюджетування, який дає найбільш об'єктивну оцінку підприємницької діяльності, можливість своєчасного виявлення слабких місць у діяльності підприємства, забезпечує адаптацію підприємства до зовнішніх змін та здатність гнучко реагувати на ці зміни.

Кінцевою ціллю бюджетування є складання, коректування, контроль та оцінка виконання бюджетів підприємства, які є найбільш розповсюдженими елементами фінансового планування та головними інструментами управління.

Література:

1. Бібловський С. Складові елементи процесу бюджетування / С. Бібловський // Економіка. Фінанси. Право. – 2002. – № 8. – С. 20-22.
2. Хруцкий В.Е. Внутрифирменное бюджетирование: Настольная книга по постановке финансового планирования / В.Е. Хруцкий, В.В. Гамаюнов. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 464 с.

МОДЕЛЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

Митрофанов Р.А.

*Науковий керівник: Федотова І.В., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Культурний простір, в якому ми живемо, відображає багатополлярність світу, сформованого під дією численних і неоднорідних факторів, тому сьогодні складно і, напевно, не зовсім коректно говорити про точну оцінку та використання лише одного методу дослідження впливу різних факторів на формування корпоративної культури, отже, доцільним буде розгляд системи факторів – взаємопов'язаних, і в той же час автономних.

Доцільність вивчення впливу факторів на формування корпоративної культури обумовлена тим, що сукупність факторів дозволяє краще зрозуміти саму суть корпоративної культури, оскільки її структура підвладна дії факторів, та знаючи дію і напрямок впливу факторів, можна ефективно використовувати корпоративну культуру як внутрішнє джерело розвитку підприємства і зовнішньої адаптації до змін. Таким чином, фактори пронизують всю структуру корпоративної культури і впливають на процеси, пов'язані з її формуванням. Для підприємства в процесі формування і розвитку корпоративної культури важливо враховувати всю множину факторів, і, по-можливості, визначати ступінь впливу кожного з них на корпоративну культуру.

Різні автори [1-4] виділяли певні фактори, що впливають на формування корпоративної культури підприємства, та єдиною є думка, що фактори зовнішнього середовища впливають на побудову корпоративної культури як об'єктивні стимулятори до дії або як гальмівні сили для розвитку культури. Фактори внутрішнього середовища формують корпоративну культуру із середини підприємства, тому їм властива певною мірою суб'єктивність впливу.

У межах дослідження факторів впливу доцільно виходити із змістовної та процесуальної характеристики корпоративної культури [2]. Змістова характеристика відображає структуру корпоративної культури, тобто, більш-менш, сталу величину.